

ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (BEST PRACTICE)

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 STEPS

เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองจั่นวิทยา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

นายจักรพันธ์ ศุภกัรติโรจน์

ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

โรงเรียนคลองจั่นวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ผลงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของครู (Best Practice)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ชื่อผลงาน Best Practice การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS ๕ STEPS เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา

ข้อมูลทั่วไปของผู้พัฒนาผลงาน Best Practice

ชื่อนามสกุล นายจักรพันธ์ ศุภกิตโรจน์

ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย วิทยฐานะ -

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๐-๕๒๕๕๗๓๗

E-mail : jakrapan๙๓@gmail.com

ระดับชั้นที่สอน (สามารถเลือกได้มากกว่าข้อ)

- ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
- ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
- ☒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
- ☒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔
- ☒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
- ☒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

บทคัดย่อ

แผนจัดการเรียนรู้ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาบางประการที่พบในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ๒ (๓๓๑๑๐๒) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเนื้อหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่นักเรียนบางส่วนขาดเรียนหรือไม่เข้าใจเนื้อหา ส่งผลให้คะแนนกิจกรรมและใบงานต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือการออกแบบและใช้แผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเน้นการสอนแบบ Active Learning ผ่านกระบวนการ GPAS ๕ STEPS ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การรับชมวิดีโอ การวิเคราะห์ใหม่ไลน์ การทำงานกลุ่มเพื่อสร้าง Infographic และการนำเสนอผลงาน ผลที่ได้รับจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้คือ นักเรียนสามารถอธิบายและวิเคราะห์ความเป็นมา โครงสร้าง และความสำคัญของรัฐธรรมนูญได้อย่างลึกซึ้ง รวมถึงการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานร่วมกัน และการนำเสนอ นอกจากนี้ นักเรียนยังได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ และมีความเข้าใจในคุณค่าของรัฐธรรมนูญ ปัญหาการขาดความเข้าใจและคะแนนต่ำได้รับการแก้ไขผ่านกิจกรรมซ่อมเสริมแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและสื่อการเรียนรู้ออนไลน์

บทนำ

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ๒ (๓๓๑๑๐๒) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา พบว่านักเรียนบางส่วนยังคงประสบปัญหาในการทำความเข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยการเรียนรู้เรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ ปัญหาที่สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพรอบด้าน ทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม การสอนแบบ Active Learning ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนอย่างกระตือรือร้นในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นแนวทางสำคัญในการตอบสนองความต้องการดังกล่าว

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้พัฒนา "แผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยนำกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS ๕ STEPS มาใช้เป็นแกนหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและความเข้าใจในหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ความสำคัญและความเป็นมา

การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนเริ่มต้นจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การเข้าใจในหลักการพื้นฐานของกฎหมายสูงสุดอย่างรัฐธรรมนูญจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพลเมืองทุกคน เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่และมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ปัญหาการขาดความเข้าใจในเนื้อหาวิชารัฐธรรมนูญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ได้ชี้ให้เห็นถึงความเร่งด่วนในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถสร้างความเข้าใจเชิงลึกและส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ด้วยเหตุนี้ แผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับรายวิชาสังคมศึกษา ๒ (ส๓๑๑๐๒) จึงถูกพัฒนาขึ้น โดยมีพื้นฐานมาจากแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ผ่านการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ ยังได้นำมโนทัศน์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบในการออกแบบกิจกรรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรมด้านความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ควบคู่ไปกับการแสวงหาความรู้ การผจญภัยทางศาสตร์สากลและศาสตร์พระราชาร่วมกันนี้ มีเป้าหมายเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างแท้จริง และเตรียมความพร้อมให้พวกเขาเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติในอนาคต

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความเป็นมา โครงสร้าง และความสำคัญของรัฐธรรมนูญได้
๒. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์และอภิปรายความสำคัญและหลักการของรัฐธรรมนูญได้
๓. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐

เป้าหมาย

๑.เชิงปริมาณ

๑.๑ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ สามารถทำแบบทดสอบก่อนเรียนและมีผลคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๖๐.

๑.๒ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีผลการประเมินชิ้นงาน (ใบงาน, การศึกษาใหม่ไลน์) และพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับคุณภาพ "ดี" ขึ้นไป

๒.เชิงคุณภาพ

๒.๑ นักเรียนสามารถอธิบายและวิเคราะห์ความเป็นมา โครงสร้าง และความสำคัญของรัฐธรรมนูญได้อย่างลึกซึ้ง

๒.๒ นักเรียนสามารถวิเคราะห์และอภิปรายความสำคัญและหลักการของรัฐธรรมนูญได้อย่างมีเหตุผล โดยสามารถออกแบบใหม่ไลน์และนำเสนอผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ

๒.๔ นักเรียนเข้าใจถึงคุณค่าและบทบาทของรัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศ และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและเป็นพลเมืองที่ดีได้

กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

๑. วางแผนปฏิบัติงาน (Plan) มีขั้นตอนดังนี้

๑.๑ ครูผู้สอนวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง พัฒนาการรัฐธรรมนูญ โดยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ (KPA)

๑.๒ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับกระบวนการ GPAS ๕ STEPS และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน

๑.๓ เตรียมสื่อการเรียนรู้และเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่เหมาะสม

๒. การทำงานตามแผน (Do) มีขั้นตอนดังนี้

๒.๑ ขั้นที่ ๑: การรวบรวมข้อมูล (Gathering): นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน รับชมวิดีโอ ("ย้อนรอยรัฐธรรมนูญ", "แมกนา คาร์ตา") และสังเกตภาพเพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพัฒนาการของรัฐธรรมนูญ

๒.๒ ขั้นที่ ๒: การคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing): นักเรียนร่วมกัน อภิปราย สรุปสาระสำคัญของกฎหมายแมกนา คาร์ตา และศึกษาใหม่ไลน์รัฐธรรมนูญจากโปสเตอร์ เพื่อวิเคราะห์และสร้างความเข้าใจในเนื้อหา

๒.๓ ขั้นที่ ๓: การปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge): นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานเพื่อศึกษาข้อมูลและสร้างสรรค์แผนภาพ Infographic วิเคราะห์และอภิปรายประเด็นสำคัญเกี่ยวกับที่มา ความสำคัญ หลักการ และโครงสร้างของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ ๒๐ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

๒.๔ ขั้นที่ ๔: การสื่อสารและการนำเสนอ (Applying the Communication Skill): นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน Infographic หน้าชั้นเรียน และจัดบันทึกสาระสำคัญจากกลุ่มอื่น

๒.๕ ขั้นที่ ๕: การประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-Regulating): นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์และสะท้อนความคิดเห็น สรุปสาระสำคัญเพิ่มเติม และทำใบงาน "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย" เพื่อเป็นการประเมินความเข้าใจและสรุปองค์ความรู้

๓ การตรวจสอบและประเมินผล (Check) มีขั้นตอนดังนี้

๓.๑ ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และการทำงานกลุ่มของนักเรียนตลอดกิจกรรม

๓.๒ ประเมินผลจากแบบทดสอบก่อนเรียน ใบงาน Infographic และการนำเสนอของนักเรียน

๓.๒ มีการบันทึกผลหลังสอน เพื่อสะท้อนปัญหาที่พบ เช่น นักเรียนบางส่วนขาดเรียนหรือไม่เข้าใจเนื้อหา และมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์

๔. การปรับปรุงพัฒนา (Action) มีขั้นตอนดังนี้

๔.๑ จากผลการตรวจสอบปัญหา ครูดำเนินการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนสำหรับนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ โดยใช้แนวทาง "เพื่อนช่วยเพื่อน" และจัดหาใบความรู้เพิ่มเติม รวมถึงแบบฝึกหัดเสริม และให้นักเรียนทำใบงานอีกครั้ง.

๔.๒ นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากการดำเนินการในครั้งนี้ ไปปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น.

ผลการดำเนินการ

๑.นักเรียนสามารถอธิบายและวิเคราะห์ความเป็นมา โครงสร้าง และความสำคัญของรัฐธรรมนูญได้อย่างถูกต้องตามหลักศาสตร์สากล. นอกจากนี้ ยังรู้จักการพึ่งตนเอง ความเพียร ความรักสามัคคี และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตามหลักศาสตร์พระราชา และสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่ท้องถิ่น (ศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น)

๒.นักเรียนสามารถวิเคราะห์และอภิปรายความเป็นมา โครงสร้าง และหลักการของรัฐธรรมนูญได้เป็นอย่างดี โดยแสดงออกผ่านการออกแบบใหม่ไลน์และการนำเสนอหน้าชั้นเรียน.

๓.นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ และมีความเห็นถึงความสำคัญของรัฐธรรมนูญจากการเข้าร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม การออกแบบใหม่ไลน์ และการนำเสนอ.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการ โครงสร้าง และความสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒.นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

๓.นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔.นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และมี
ส่วนร่วมในการดำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕.เป็นต้นแบบและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่บูรณาการ
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูผู้สอนท่านอื่น

บทสรุป

๑. ปัจจัยความสำเร็จ

๑.๑ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยาให้ความสำคัญ ส่งเสริม และให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเต็มกำลังและความสามารถ

๑.๒ บุคลากรครู มีความรู้ ความเข้าใจ ในรูปแบบการจัดกิจกรรม ทำงานด้วยความมุ่งมั่นอดทน เสียสละ และพัฒนาปรับปรุงระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง

๑.๓ นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือ มีความพร้อมในการร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ การวางแผนมีความพร้อมของอุปกรณ์ และการแก้ไขปัญหา

๑.๔ นักเรียนมีความพร้อมและความตั้งใจที่นำประสบการณ์การทำงาน มาพัฒนาปรับปรุงระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง

๒. บทเรียนที่ได้เรียนรู้

๒.๑ การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในวิชาสังคมศึกษา สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาพร้อมกับการพัฒนาคุณธรรมและทัศนคติที่พึงประสงค์

๒.๒ กระบวนการ GPAS ๕ STEPS เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอความรู้ได้อย่างเป็นระบบ

๒.๓ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น วัสดุทัศนและโปสเตอร์ไทม์ไลน์ มีส่วนช่วยกระตุ้นความสนใจและทำให้เนื้อหาที่ซับซ้อนเข้าใจง่ายขึ้น

๒.๔ การประเมินผลที่หลากหลายและต่อเนื่อง รวมถึงการมีระบบซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกคน

๒.๕ ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของนักเรียนในทุกขั้นตอนของกิจกรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๔๒). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒.

มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันพัฒนา

คุณภาพวิชาการ (พว.). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมยกระดับคุณภาพการเรียนรู้

แบบ Active Learning ตามแนวคิด GPAS ๕ Steps เพื่อพัฒนาหุปัญญาและ

สมรรถนะในศตวรรษที่ ๒๑ ขับเคลื่อนสู่ไทยแลนด์ ๔.๐.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙. กรุงเทพฯ:

พริกหวานกราฟิก, ๒๕๖๐.